

ОСНОВИ ІНЖЕНЕРІЇ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

СИЛАБУС

Шифр і назва спеціальності	121 — Інженерія програмного забезпечення	Інститут / факультет	Комп'ютерних наук і програмної інженерії
Назва програми	«Інженерія програмного забезпечення».	Кафедра	програмної інженерії та інформаційних технологій управління
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова навчання	Українська, англійська

Викладач

ПІБ, електронна пошта

Лютенко Ірина Вікторівна,
iryna.liutenko@khp.edu.ua

к.т.н. доцент, доцент кафедри програмної інженерії та інформаційних технологій управління. Підготувала і опублікувала понад 60 публікацій, 1 колективну монографію, 1 підручник з грифом університету, 3 статті у виданнях, індексованих в Scopus (Google Scholar - <https://scholar.google.com/citations?hl=ru&user=9EhcsRcAAAAJ> ; ORCID ID is ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4357-1826>).
Провідний лектор з курсів: *Основи інженерії програмного забезпечення (бакалаври) (українською мовою), Формальні методи дослідження програмних систем (магістри) (англійською мовою)*

Загальна інформація про курс

Анотація	Дисципліна «ОСНОВИ ІНЖЕНЕРІЇ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ» є навчальною дисципліною з циклу професійної обов'язкової підготовки за спеціальністю 121 «Інженерія програмного забезпечення». Вона викладається у першому семестрі в обсязі 120 год. (4 кредита ECTS), зокрема: лекції – 32 год., лабораторні – 32 год., самостійна робота – 56 год. У курсі передбачено два змістових модулі. Завершується дисципліна заліком.
Цілі курсу	Засвоєння студентами необхідних знань про програмну інженерію як один з основних напрямків діяльності в програмних проектах, вивчення основних методів та засобів програмної інженерії в систематизованому вигляді для їхнього застосування у процесах аналізу, проектування, конструювання та тестування програмних систем.
Формат	Лекції, лабораторні роботи, самостійна робота. Підсумковий контроль — залік.
Семестр	1

Обсяг (кредити) / Тип курсу (обов'язковий / вибірковий)	4 / Обов'язковий	Лекції (години)	32	Практичні заняття (години)	32	Самостійна робота (години)	56
Програмні компетентності	K01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. K04. Здатність спілкуватися іноземною мовою як усно, так і письмово.						

K05. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
 K06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
 K07. Здатність працювати в команді.
 K08. Здатність діяти на основі етичних міркувань.
 K09. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
 K12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
 K13. Здатність ідентифікувати, класифікувати та формулювати вимоги до програмного забезпечення.
 K14. Здатність брати участь у проектуванні програмного забезпечення, включаючи проведення моделювання (формальний опис) його структури, поведінки та процесів функціонування.
 K16. Здатність формулювати та забезпечувати вимоги щодо якості програмного забезпечення у відповідності з вимогами замовника, технічним завданням та стандартами.
 K17. Здатність дотримуватися специфікацій, стандартів, правил і рекомендацій в професійній галузі при реалізації процесів життєвого циклу.
 K22. Здатність накопичувати, обробляти та систематизувати професійні знання щодо створення і супроводження програмного забезпечення та визнання важливості навчання протягом всього життя.
 K25. Здатність обґрунтовано обирати та освоювати інструментарій з розробки та супроводження програмного забезпечення.

Результати навчання	Методи викладання та навчання	Форми оцінювання (поточне оцінювання CAS, підсумкове оцінювання FAS)
ПР01. Аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.	Інтерактивні лекції з презентаціями, дискусії, практичні заняття, командна робота, кейс-метод, метод зворотного зв'язку з боку студентів, проблемне навчання	Письмові індивідуальні завдання до лабораторних робіт (CAS), оцінювання знань на лабораторних заняттях (CAS), експрес-опитування (CAS), онлайн -тести (CAS), підсумковий/семестровий контроль у формі семестрового заліку, відповідно до графіку навчального процесу (FAS)
ПР02. Знати кодекс професійної етики, розуміти соціальну значимість та культурні аспекти інженерії програмного забезпечення і дотримуватись їх в професійній діяльності.	Інтерактивні лекції з презентаціями, дискусії, практичні заняття, командна робота, кейс-метод, метод зворотного зв'язку з боку студентів, проблемне навчання	Письмові індивідуальні завдання до лабораторних робіт (CAS), оцінювання знань на лабораторних заняттях (CAS), експрес-опитування (CAS), онлайн -тести (CAS), підсумковий/семестровий контроль у формі семестрового заліку, відповідно до графіку навчального процесу (FAS)
ПР03. Знати основні процеси, фази та ітерації життєвого циклу програмного забезпечення.	Інтерактивні лекції з презентаціями, дискусії, практичні заняття, командна робота, кейс-метод, метод зворотного зв'язку з боку студентів, проблемне навчання	Письмові індивідуальні завдання до лабораторних робіт (CAS), оцінювання знань на лабораторних заняттях (CAS), онлайн -тести (CAS), підсумковий/семестровий контроль у формі семестрового заліку,

		відповідно до графіку навчального процесу (FAS)
ПР04. Знати і застосовувати професійні стандарти і інші нормативно-правові документи в галузі інженерії програмного забезпечення.	Інтерактивні лекції з презентаціями, дискусії, практичні заняття, командна робота, кейс-метод, метод зворотного зв'язку з боку студентів, проблемне навчання	Письмові індивідуальні завдання до лабораторних робіт (CAS), оцінювання знань на лабораторних заняттях (CAS), онлайн - тести (CAS), підсумковий/семестровий контроль у формі заліку, відповідно до графіку навчального процесу (FAS)
ПР06. Уміння вибирати та використовувати методологію створення програмного забезпечення відповідно до задачі.	Інтерактивні лекції з презентаціями, дискусії, практичні заняття, командна робота, кейс-метод, дослідження, проектне навчання	Письмові індивідуальні завдання до лабораторних робіт (CAS), оцінювання знань на лабораторних заняттях (CAS), онлайн - тести (CAS), підсумковий/семестровий контроль у формі семестрового заліку, відповідно до графіку навчального процесу (FAS)
ПР09. Знати та вміти використовувати методи та засоби збору, формулювання та аналізу вимог до програмного забезпечення.	Інтерактивні лекції з презентаціями, дискусії, практичні заняття, командна робота, кейс-метод, дослідження, проектне навчання	Письмові індивідуальні завдання до лабораторних робіт (CAS), оцінювання знань на лабораторних заняттях (CAS), збір даних за індивідуальними завданнями та звітування за результатами дослідження (CAS), онлайн - тести (CAS), підсумковий/семестровий контроль у формі семестрового заліку, відповідно до графіку навчального процесу (FAS)
ПР14. Застосовувати на практиці інструментальні програмні засоби доменного аналізу, проектування, тестування, візуалізації, вимірювань та документування програмного забезпечення.	Інтерактивні лекції з презентаціями, дискусії, практичні заняття, командна робота, кейс-метод, метод зворотного зв'язку з боку студентів, проблемне навчання	Письмові індивідуальні завдання до лабораторних робіт (CAS), оцінювання знань на лабораторних заняттях (CAS), збір даних за індивідуальними завданнями та звітування за результатами дослідження (CAS), підсумковий/семестровий контроль у формі заліку, відповідно до графіку навчального процесу (FAS)
ПР15. Мотивовано обирати мови програмування та технології розробки для розв'язання завдань створення і супроводження програмного забезпечення.	Інтерактивні лекції з презентаціями, дискусії, практичні заняття, командна робота, кейс-метод, метод зворотного зв'язку з боку студентів, проблемне навчання	Письмові індивідуальні завдання до лабораторних робіт (CAS), оцінювання знань на лабораторних заняттях (CAS), збір даних за індивідуальними завданнями та звітування за результатами дослідження (CAS), онлайн - тести (CAS), підсумковий/семестровий контроль у формі заліку, відповідно до графіку навчального процесу (FAS)
ПР19. Знати та вміти застосовувати методи верифікації та валідації програмного забезпечення.	Інтерактивні лекції з презентаціями, дискусії, практичні заняття, командна робота, кейс-метод, метод зворотного зв'язку з боку студентів, проблемне навчання	Письмові індивідуальні завдання до лабораторних робіт (CAS), оцінювання знань на лабораторних заняттях (CAS), збір даних за індивідуальними завданнями та звітування за результатами дослідження (CAS), онлайн - тести (CAS), підсумковий/семестровий контроль у формі заліку, відповідно до

		графіку навчального процесу (FAS)
ПР20. Знати підходи щодо оцінки та забезпечення якості програмного забезпечення	Інтерактивні лекції з презентаціями, дискусії, практичні заняття, командна робота, кейс-метод, метод зворотного зв'язку з боку студентів, проблемне навчання	Письмові індивідуальні завдання до лабораторних робіт (CAS), оцінювання знань на лабораторних заняттях (CAS), збір даних за індивідуальними завданнями та звітування за результатами дослідження (CAS), онлайн - тести (CAS), підсумковий/семестровий контроль у формі заліку, відповідно до графіку навчального процесу (FAS)
ПР23. Вміти документувати та презентувати результати розробки програмного забезпечення.	Інтерактивні лекції з презентаціями, дискусії, практичні заняття, командна робота, кейс-метод, проектне навчання	Письмові індивідуальні завдання до лабораторних робіт (CAS), оцінювання знань на лабораторних заняттях (CAS), збір даних за індивідуальними завданнями та звітування за результатами дослідження (CAS), онлайн - тести (CAS), підсумковий/семестровий контроль у формі заліку, відповідно до графіку навчального процесу (FAS)

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		
Розподіл балів для оцінювання успішності студента	90-100	A	<u>відмінно</u> позитивні критерії оцінювання: - глибоке знання навчального матеріалу модуля, що містяться в основних і додаткових літературних джерелах; - вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; - вміння проводити теоретичні розрахунки; - відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно послідовні; - вміння вирішувати складні практичні задачі; негативні критерії оцінювання: відповіді на запитання можуть містити незначні неточності	Нарахування балів	100% підсумкове оцінювання у вигляді заліку (10%) та поточного оцінювання (90%). 10% залік: семестровий залік, відповідно до графіку навчального процесу 90% поточне оцінювання: • 70% оцінювання завдань на лабораторних
	82-89	B	<u>добре (B)</u> позитивні критерії оцінювання: - глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу, що передбачений модулем; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; - вміння вирішувати складні практичні задачі; негативні критерії оцінювання:		
	74-81	C	позитивні критерії оцінювання: - глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу, що передбачений модулем; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; - вміння вирішувати складні практичні задачі; негативні критерії оцінювання:		

			відповіді на запитання містять певні неточності <u>добре (C)</u> позитивні критерії оцінювання: - міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; - вміння вирішувати практичні задачі; негативні критерії оцінювання: - невміння використовувати теоретичні знання для вирішення складних практичних задач		роботах; • 20% проміжний контроль (2 самостійні індивідуальні роботи)
64-73	D		<u>задовільно (D)</u> позитивні критерії оцінювання: - знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; - вміння вирішувати прості практичні задачі; негативні критерії оцінювання: - невміння давати аргументовані відповіді на запитання; - невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; - невміння вирішувати складні практичні задачі		
60-63	E		<u>задовільно (E)</u> позитивні критерії оцінювання: - знання основних фундаментальних положень матеріалу модуля, - вміння вирішувати найпростіші практичні задачі; негативні критерії оцінювання: - незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу модуля; - невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; - невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач		
35-59	FX		<u>незадовільно з можливістю повторного складання</u> позитивні критерії оцінювання: - додаткове вивчення матеріалу модуля може бути виконане в терміни, що передбачені навчальним планом; негативні критерії оцінювання: - незнання основних фундаментальних положень		

			навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - невміння розв'язувати прості практичні задачі	
	0-34	F	<u>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</u> негативні критерії оцінювання: - повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - незнання основних фундаментальних положень; - невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач	

Політика курсу

Студенти зобов'язані відвідувати заняття згідно розкладу та дотримуватися етики поведінки. У разі відсутності студентам необхідно буде виконати всі завдання, щоб компенсувати пропущені заняття. Участь у практичних заняттях вимагає попередньої підготовки та завчасного опрацювання всіх необхідних матеріалів для продуктивних дискусій під час заняття. Письмові завдання повинні бути подані до встановлених строків.

Структура та зміст курсу

Тема 1	Ядро знань з програмної інженерії. Системні основи сучасних технологій програмної інженерії. Профілі стандартів життєвого циклу програмних систем. Стандарти відкритих систем, що регламентують структуру та інтерфейси програмних систем. Гнучкі методології розробки програмного забезпечення.	Лабораторна робота 1	Знайомство з середовищем Visual Paradigm for UML. Розробка вимог до програмного забезпечення та моделювання програм (на прикладі невеликих задач).	Самостійна робота	Розробка UML-діаграм відповідно до індивідуального завдання
Тема 2	Аналіз вимог, проектування та конструювання програмних систем	Лабораторна робота 2	Проектування та розробка програмного забезпечення. Застосування засобів візуального моделювання під час розробки програмного забезпечення		Специфікація функціональних вимог до ПЗ ІС
Тема 3	Процеси тестування, верифікації та валідації програмних систем	Лабораторна робота 3	Тестування програмного забезпечення відповідно до сформульованих вимог		Створення unit-тестів.

Тема 4	Інженерія якості програмних систем. Стандарти менеджменту якості систем. Успадковані системи.	Лабораторна робота 4	Оцінка та вдосконалення розробленого програмного забезпечення	Управління проектами програмних засобів – СММІ.

Література

Обов'язкова	1. Ian Sommerville Software Engineering (6th Edition) Retrieved from: https://www.academia.edu/6826193/Ian_Sommerville_Software_Engineering_6th_Edition 2. Лаврищева К.М. (2008) ПРОГРАМНА ІНЖЕНЕРІЯ. Київ: Retrieved from: http://www.cyb.univ.kiev.ua/library/books/lavrishcheva-6.pdf 3. Карл І. Вігерс, Джой Бітті Розробка вимог до програмного забезпечення Retrieved from : http://www.twirpx.com/file/1073169/ 4. Левус Є., Мельник Н. (2017) Вступ до інженерії програмного забезпечення Львів: Видавництво Львівської політехніки. Retrieved from: https://shron1.chtyvo.org.ua/Levus_Yevheniia/Vstup_do_inzhenerii_prohramnoho_zabezpechennia.pdf?PHPSESSID=c7f247v55v542l158balt97e81 5. Зайцев Є.О. (2017) Основи програмної інженерії Київ: КНТЕУ.: Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/322028393_Navcalnij_posibnik_Teoreticni_osnovi_programnoi_inzhenerii 6. Жулковський О.О. Жулковська І.І. (2017) Конспект лекцій з дисципліни «Основи програмної інженерії» Дніпро: ДДТУ. Retrieved from: https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/188142/mod_resource/content/1/%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9.pdf	Додаткова	7. Петрик М.Р., Петрик. О.Ю. (2015) Моделювання програмного забезпечення Тернопіль: Вид-во ТНТУ 8. Табунцік. Г.В. Каплієнко, Т.І. Петрова. О.А. (2016) Проектування та моделювання програмного забезпечення СУЧАСНИХ інформаційних систем Запоріжжя, 9. The Unified Modeling Language user guide Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/234785986_Unified_Modeling_Language_User_Guide_The_2nd_Edition_Addison-Wesley_Object_Technology_Series 10. ISO/IEC 9126-1:2001 Software engineering - Product quality - Part 1: Quality model: Retrieved from: http://www.iso.org/iso/catalogue_detail.htm?csnumber=22749. 11. Введення в програмну інженерію і управління життєвим циклом програмного забезпечення Guide to Software Engineering Base of Knowledge (SWEBOOK): Пер. з англ. С.Орлик : Retrieved from sorlik.blogspot.com/

Норми академічної етики

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність

Силабус за змістом повністю відповідає робочій програмі курсу.